

Z A K O N

O RATNIM MEMORIJALIMA

Glava I

UVODNE ODREDBE

Sadržina zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se pitanja od značaja za zaštitu, redovno održavanje, investiciono održavanje, uređenje, uklanjanje i finansiranje održavanja i uređenja ratnih memorijala, uspostavljanje i vođenje propisanih evidencija, kao i druga pitanja od značaja za ratne memorijale u Republici Srbiji i inostranstvu.

Značenje pojedinih pojmova

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu, imaju sledeće značenje, u smislu ovog zakona:

1) *ratni memorijal* jeste vojno groblje, pojedinačni grob, nadgrobni spomenik, spomen kosturnica, spomen kapela, spomen crkva, spomenik, javno spomen obeležje, spomen ploča, mesto stradanja, znamenito mesto i drugi pijetetni simbol od značaja za negovanje tradicije oslobodilačkih ratova Srbije;

2) *mesto stradanja* jeste mesto i šira prostorna celina na kojoj su vršene egzekucije, zlostavljanja zatočenih u zatvorima i zarobljeništvu, sa ili bez pohranjenih humanih ostataka, grobnica ili grobova;

3) *znamenito mesto* jeste mesto i šira prostorna celina na kojoj su se dogodili ratni događaji od posebnog istorijskog značaja i uticaja na ratne ishode za Republiku Srbiju;

4) *javno spomen obeležje* jeste spomenik ili drugi figuralni objekat, skulpturalno ili arhitektonsko delo na površini javne namene, koji je u vezi sa znamenitim ličnostima ili istorijskim događajima iz ratnih perioda;

5) *poginulo lice* jeste lice koje je izgubilo život usled ratnih događaja;

6) *zaštita ratnih memorijala*, u smislu ovog zakona, podrazumeva sprečavanje propadanja i oštećenja i održavanje u dostojanstvenom i prepoznatljivom stanju, kao i sprečavanje neovlašćene izmene, dorade, izmeštanja, zamene ili uklanjanja ratnog memorijala ili njegovog dela;

7) *redovno održavanje* podrazumeva sve radove koji se izvode u cilju zaštite, a naročito:

(1) održavanje pisanih i drugih oznaka na nadgrobnim pločama i spomenicima da bi bili vidljivi i čitki,

(2) negovanje i obnavljanje zasada, zelenila i cveća,

(3) uredno održavanje ograda, pristupnih puteva, staza i drugih objekata;

8) *investiciono održavanje* podrazumeva rekonstrukciju, sanaciju i konzervaciju;

9) *uređenje ratnog memorijala* podrazumeva obeležavanje prostora ratnog memorijala na vidljiv način, izgradnju ili postavljanje novog ratnog memorijala, radnje povodom ekshumacija, premeštanja na novu lokaciju u zemlji i inostranstvu, kao i koncentraciju posmrtnih ostataka.

Glava II

SAVET ZA NEGOVANJE TRADICIJE OSLOBODILAČKIH RATOVA SRBIJE

Član 3.

Obrazuje se Savet za negovanje tradicije oslobodilačkih ratova Srbije radi davanja mišljenja povodom predloga za uređenje ratnog memorijala i uklanjanja ratnog memorijala (u daljem tekstu: Savet).

Sastav Saveta

Član 4.

Savet ima sedam članova, koje imenuje ministar nadležan za poslove negovanja tradicije oslobodilačkih ratova Srbije (u daljem tekstu: ministar), na period od četiri godine, i to:

1) jednog člana iz reda profesora istorije, na predlog Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Nišu, Novom Sadu i Prištini (sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici);

2) jednog člana iz reda istaknutih ličnosti iz oblasti nauke i umetnosti, na predlog Srpske akademije nauka i umetnosti;

3) četiri člana iz reda organa državne uprave, od kojih dva člana na predlog ministarstva nadležnog za negovanje tradicije oslobodilačkih ratova Srbije (u daljem tekstu: Ministarstvo), jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za spoljne poslove i jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za poslove odbrane;

4) jednog člana na predlog Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Članovi Saveta iz svojih redova biraju predsednika Saveta.

Predsednik i članovi Saveta nemaju pravo na naknadu za rad.

Član 5.

Stručnu i administrativno-tehničku potporu Savetu pruža Ministarstvo.

Savet podnosi Ministarstvu izveštaj o svom radu najmanje jedanput godišnje.

Savet donosi Poslovnik o svom radu.

Glava III

SPROVOĐENJE ZAŠTITE RATNIH MEMORIJALA

Član 6.

Sredstva za uređenje, investiciono i redovno održavanje ratnih memorijala obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije u skladu sa zakonom, kao i putem poklona i donacija.

Zaštita ratnih memorijala u Republici Srbiji

Član 7.

Zaštitu ratnih memorijala u Republici Srbiji sprovode Ministarstvo i jedinice lokalne samouprave prema mestu gde se ratni memorijal nalazi, kao i ministarstvo nadležno za poslove odbrane u okviru vojnih objekata.

Kada se ratni memorijal nalazi van prostora javnog groblja ili prostora koji je u svojini Republike Srbije, vlasnik, zakupac ili drugi korisnik nepokretnosti obezbeđuje pristup kako bi se sprovele potrebne mere zaštite ili odavala pošta žrtvama.

Član 8.

Ministarstvo nadležno za poslove odbrane stara se o redovnom održavanju ratnih memorijala koji se nalaze u okviru vojnih objekata, a sredstva se planiraju i obezbeđuju iz budžeta Republike Srbije.

Jedinica lokalne samouprave stara se o redovnom održavanju ratnih memorijala koji se nalaze na njenoj teritoriji, a sredstva se planiraju i obezbeđuju u budžetu jedinice lokalne samouprave.

Jedinica lokalne samouprave obezbeđuje neposrednu okolinu ratnih memorijala od obavljanja neprimerenih aktivnosti ili izgradnje objekata čija namena nije primerena.

Član 9.

Izuzetno od člana 8. stav 2. ovog zakona, u cilju sprečavanja propadanja i oštećenja ratnih memorijala u Republici Srbiji koji su od značaja za negovanje tradicije oslobodilačkih ratova Srbije ministar, na predlog nadležnog zavoda za zaštitu spomenika kulture uređuje način i visinu učešća u troškovima redovnog održavanja, koje je u nadležnosti jedinice lokalne samouprave.

Član 10.

Predlog za investiciono održavanje ratnih memorijala daje nadležni zavod za zaštitu spomenika kulture Ministarstvu.

Inicijativu za investiciono održavanje ratnih memorijala mogu podneti državni organi, organi teritorijalne autonomije, jedinice lokalne samouprave, pravna i fizička lica, diplomatsko-konzularna predstavništva stranih država i udruženja, Ministarstvu, preko nadležnog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Član 11.

Način i bliže uslove za realizaciju programa mera zaštite, investicionog održavanja i uređenja ratnih memorijala u Republici Srbiji propisuje ministar.

Član 12.

Jedinica lokalne samouprave dužna je da najkasnije do 30. novembra tekuće godine, dostavi Ministarstvu izveštaj o broju, vrsti i tehničkom stanju ratnih memorijala.

Član 13.

Jedinica lokalne samouprave, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva, može da premesti, ukloni ili investiciono održava ratni memorijal.

Jedinica lokalne samouprave stara se o izvršenju rešenja o uklanjanju ratnog memorijala.

Zaštita ratnih memorijala u inostranstvu

Član 14.

Ratni memorijali u inostranstvu uređuju se, redovno i investiciono održavaju u skladu sa propisima države na čijoj teritoriji se nalaze i, po pravilu, na način na koji se uređuju i održavaju ratni memorijali drugih država, ako međunarodnim ugovorom između Republike Srbije i te države nije drugačije određeno.

O uređenju, redovnom i investicionom održavanju ratnih memorijala u inostranstvu stara se Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za spoljne poslove.

Radi vršenja poslova iz stava 2. ovog člana teritorijalno nadležna diplomatsko-konzularna predstavništva dostavljaju Ministarstvu izveštaje o stanju svih ratnih memorijala do 30. septembra tekuće kalendarske godine.

Na osnovu predloga mera za redovno održavanje i predloga za investiciono održavanje ratnih memorijala, koje daje republička ustanova nadležna za zaštitu spomenika kulture, teritorijalno nadležno diplomatsko-konzularno predstavništvo zaključuje ugovore o redovnom održavanju i investicionom održavanju ratnih memorijala.

Član 15.

Način i bliže uslove za realizaciju programa mera zaštite, redovnog i investicionog održavanja i uređenja ratnih memorijala u inostranstvu sporazumno propisuju ministar i ministar nadležan za spoljne poslove.

Zaštita ratnih memorijala pripadnika stranih oružanih snaga u Republici Srbiji

Član 16.

Ratni memorijali pripadnika stranih oružanih snaga na teritoriji Republike Srbije održavaju se i uređuju u skladu sa propisima Republike Srbije.

Podaci na ratnim memorijalima pripadnika stranih oružanih snaga u Republici Srbiji ispisuju se prvo na srpskom jeziku i ćirilčkim pismom, a potom na jeziku i pismu naroda kome pripadaju.

Član 17.

Za redovno i investiciono održavanje ratnih memorijala pripadnika stranih oružanih snaga na teritoriji Republike Srbije nadležne su strane države preko svojih diplomatsko-konzularnih predstavništava, ukoliko međunarodnim ugovorom između Republike Srbije i te države nije drugačije određeno.

Strana diplomatsko-konzularna predstavništva za uređenje i uklanjanje ratnih memorijala pripadnika stranih oružanih snaga pribavljaju potrebne saglasnosti u skladu sa propisima Republike Srbije.

Glava IV

UREĐENJE I UKLANJANJE RATNIH MEMORIJALA

Član 18.

Predlog za uređenje ili uklanjanje ratnih memorijala mogu podneti državni organi, organi teritorijalne autonomije, jedinice lokalne samouprave, pravna i fizička lica.

Uređenje ili uklanjanje ratnih memorijala može se vršiti samo na osnovu rešenja izdatog od strane Ministarstva.

Član 19.

Predlog za izgradnju ili postavljanje ratnog memorijala mora da sadrži:

- 1) podatke o podnosiocu (ime i prezime, adresa);
- 2) opis konkretnog događaja koji je u skladu sa tekovinama oslobodilačkih ratova Srbije;
- 3) opis ratnog memorijala;
- 4) predlog teksta koji će biti ispisan na ratnom memorijalu;
- 5) predlog mesta podizanja ratnog memorijala sa katastarskim podacima;
- 6) idejni projekat;
- 7) dozvole i saglasnosti koje izdaju nadležni organi u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast planiranja i izgradnje i oblast energetike;
- 8) dozvole i saglasnosti koje izdaju nadležni organi u skladu sa propisima iz oblasti zaštite kulturnih dobara, u slučaju da se planira izgradnja ili postavljanje ratnog memorijala u okviru nepokretnih kulturnih dobara, njihove zaštićene okoline ili dobara pod prethodnom zaštitom;
- 9) predlog načina održavanja ratnog memorijala.

Član 20.

Predlog za uklanjanje ratnog memorijala mora da sadrži relevantne dokaze:

- 1) da svojom sadržinom ne odgovara istorijskim ili stvarnim činjenicama;
- 2) da vređa opšte i državne interese, nacionalna i verska osećanja ili javni moral;
- 3) da je posvećen događaju koji nije u skladu sa tekovinama oslobodilačkih ratova Srbije, ili simbolizuje gubitak suvereniteta, teritorijalnog integriteta, celokupnosti i nezavisnosti ili slobode Republike Srbije;
- 4) da je podignut licu koje je zastupalo fašističke, nacističke, šoviniističke, separatističke ideje ili ideologije, ili koje je bilo saradnik agresora, okupatora, njihovih saveznika ili pomagača.

Predlog za uređenje, premeštanje i uklanjanje ratnog memorijala mora da sadrži dozvole i saglasnosti koje izdaju nadležni organi u skladu sa propisima iz oblasti zaštite kulturnih dobara.

Član 21.

Rešenje o uređenju i uklanjanju ratnog memorijala donosi ministar, po prethodno pribavljenim mišljenjima Saveta i nadležne ustanove za zaštitu spomenika kulture.

Rešenje iz stava 1. ovog člana konačno je i protiv njega se može voditi upravni spor, u skladu sa zakonom kojim se uređuju upravni sporovi.

U slučaju podnošenja tužbe na rešenje o uklanjanju ratnog memorijala iz stava 2. ovog člana, odlaže se izvršenje tog rešenja dok sud ne odluči po zahtevu tužioca za odlaganje.

Član 22.

Državnim organima, organima teritorijalne autonomije, jedinicama lokalne samouprave, pravnim i fizičkim licima nije dozvoljena izgradnja ili postavljanje ratnog memorijala:

- 1) ako svojom sadržinom ne odgovara istorijskim ili stvarnim činjenicama;
- 2) ako vređa opšte i državne interese, nacionalna i verska osećanja ili javni moral;
- 3) ako je posvećen događaju koji nije u skladu sa tekovinama oslobodilačkih ratova Srbije, ili simbolizuje gubitak suvereniteta, teritorijalnog integriteta, celokupnosti i nezavisnosti ili slobode Republike Srbije;
- 4) licu koje je zastupalo fašističke, nacističke, šovinističke, separatističke ideje ili ideologije, ili koje je bilo saradnik agresora, okupatora, njihovih saveznika ili pomagača.

Pod licima iz stava 1. tačka 4) ovog člana ne smatraju se lica koja su rehabilitovana u skladu sa Zakonom o rehabilitaciji.

Glava V

EVIDENCIJE

Član 23.

Jedinstvenu evidenciju o svim ratnim memorijalima u Republici Srbiji, srpskim ratnim memorijalima u inostranstvu, kao i o ratnim memorijalima pripadnika stranih oružanih snaga u Republici Srbiji vodi Ministarstvo.

Evidenciju o ratnim memorijalima sa svoje teritorije vode i jedinice lokalne samouprave, kao i nadležne ustanove za zaštitu spomenika kulture.

Evidenciju o ratnim memorijalima u inostranstvu vode i teritorijalno nadležna diplomatsko-konzularno predstavništva Republike Srbije, kao i republička ustanova nadležna za zaštitu spomenika kulture.

Sadržinu i izgled evidencija iz ovog člana propisuje ministar, sporazumno sa ministrima nadležnim za spoljne poslove i poslove zaštite kulturnih dobara.

Evidencije iz ovog člana čuvaju se trajno.

Član 24.

Ministarstvo vodi jedinstvenu evidenciju o poginulim licima počev od Prvog balkanskog rata.

Evidencija iz stava 1. ovog člana uspostavlja se u statističke i naučnoistraživačke svrhe.

Poseban cilj evidencije iz stava 1. ovog člana je objedinjavanje podataka o poginulim iz postojećih evidencija koje vode nadležni državni organi i organizacije u Republici Srbiji, kao i druga pravna lica.

Radi razmene podataka i informacija od značaja za uspostavljanje evidencije iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo može ostvariti i međunarodnu saradnju sa nadležnim organima drugih država i međunarodnim organizacijama, u skladu sa zakonom i međunarodnim sporazumima.

Zaštita podataka obuhvaćenih evidencijom iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u skladu sa zakonom koji uređuje oblast zaštite podataka o ličnosti.

Evidencija iz stava 1. ovog člana sadrži sledeće podatke o poginulom:

- 1) ime, ime jednog roditelja i prezime poginulog;
- 2) datum i okolnosti pogibije;
- 3) mesto pogibije;
- 4) mesto sahranjivanja.

Na zahtev Ministarstva, državni organi, organizacije i druga pravna lica daju podatke o poginulim licima kojima raspolažu u okviru evidencija koje vode.

Evidencije iz ovog člana čuvaju se trajno.

Glava VI

KAZNE NE ODREDBE

Član 25.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu jedinice lokalne samouprave ako postupi suprotno članu 8. st. 2. i 3. ovog zakona.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu jedinice lokalne samouprave ako postupi suprotno članu 12. ovog zakona.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu jedinice lokalne samouprave ako postupi suprotno članu 13. ovog zakona.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u pravnom licu ako postupi suprotno članu 18. stav 2. ovog zakona.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u pravnom licu ako postupi suprotno članu 22. ovog zakona.

Za prekršaj iz st. 4. i 5. ovog člana kazniće se pravno lice novčanom kaznom u visini od 1.000.000 do 2.000.000 dinara.

Za prekršaj iz st. 4. i 5. ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara.

Glava VII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26.

Propisi za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana primenjivaće se podzakonski akti doneti na osnovu propisa koji prestaju da važe danom stupanja na snagu ovog zakona, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 27.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe:

- 1) Zakon o uređivanju i održavanju groblja boraca („Službeni glasnik SRS”, br. 22/64, 51/71 i 11/76);
- 2) Zakon o obeležavanju i održavanju grobalja i grobova pripadnika savezničkih armija i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije („Službeni list SFRJ”, broj 60/75);
- 3) Zakon o grobljima i grobovima boraca u inostranstvu („Službeni list SFRJ”, br. 29/73 i 29/76).

Član 28.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O b r a z l o ž e n j e

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni i pravni osnov za donošenje ovog zakona nalazi se u odredbama člana 97. tač. 10. Ustava Republike Srbije kojim je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje kulturu i zaštitu kulturnih dobara koja su od interesa za Republiku Srbiju u skladu sa Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Oblast zaštite ratnih memorijala odnosno oblast zaštite ratnih memorijala na teritoriji Republike Srbije i srpskih ratnih memorijala u inostranstvu u pravnom sistemu Republike Srbije uređuje više propisa: Zakon o uređivanju i održavanju grobalja boraca („Službeni glasnik SRS”, br. 22/94, 51/71 i 11/76), Zakon o obeležavanju i održavanju grobalja i grobova pripadnika savezničkih armija i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije („Službeni list SFRJ”, broj 60/75) i Zakon o grobljima i grobovima boraca u inostranstvu („Službeni list SFRJ”, br. 29/73 i 29/76). Svi navedeni propisi doneti su u periodu postojanja Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odnosno Socijalističke Republike Srbije, kada je nadležnost u ovoj oblasti bila podeljena između nekadašnje savezne države (ratni memorijali, odnosno grobovi boraca u inostranstvu, i grobovi pripadnika savezničkih i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije) i Republike Srbije (groblja boraca u zemlji).

U formulisanju odredaba Predloga zakona polaznu osnovu predstavljali su navedeni važeći propisi. Međutim, važeći propisi u pozitivnom pravnom poretku Republike Srbije ne regulišu oblast na celovit način, pa su u tekst ovog zakona ugrađena i pojedina rešenja iz potpisanih i ratifikovanih međudržavnih sporazuma sa Slovačkom Republikom, Češkom Republikom i Ruskom Federacijom i utvrđenih Osnova za vođenje pregovora i zaključivanje sporazuma gde su pregovori još uvek u toku. Pored toga, u izradi teksta korišćena je komparativna pravna analiza propisa u ovoj oblasti u regionu. Dakle, Predlog zakona predstavlja kodifikaciju sada važećih propisa, čiji je cilj efikasnije delovanje državne uprave u postupku zaštite, redovnog i investicionog održavanja, uređenja i uklanjanja ratnih memorijala. Ovim Predlogom zakona jasno se razgraničava nadležnost jedinice lokalne samouprave i ministarstva nadležnog za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije u oblasti zaštite ratnih memorijala, odnosno nadležnost u finansiranju redovnog održavanja i finansiranju investicionog održavanja.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U Glavi I „Uvodne odredbe” u članu 1. utvrđuje se predmet Predloga zakona tako što su navedene grupe odnosa koji će njime biti uređeni.

Članom 2. utvrđeno je značenje pojedinih izraza upotrebljenih u ovom zakonu. Bliže su objašnjeni izrazi čije značenje nije na obavezujući način utvrđeno u nekom drugom propisu, a za potrebe pravilne primene i razumevanja rešenja sadržanih u ovom zakonu neophodna je njihova precizna definicija. Uglavnom se radi o izrazima koji su suštinski vezani baš za materiju koja je predmet zakona.

U Glavi II „Savet za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije” čl. 3-5. propisano je obrazovanje, nadležnost i sastav Saveta za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije.

U Glavi III „Sprovođenje zaštite ratnih memorijala” članom 6. utvrđuje se da se sredstva za uređenje, investiciono i redovno održavanje ratnih memorijala obezbeđuju u budžetu Republike Srbije i putem poklona i donacija.

Odredbama čl. 7-10. preciziraju se dužnosti jedinica lokalnih samouprava vezanih za redovno održavanje ratnih memorijala na njihovoj teritoriji, odnosno jasno se definišu nadležnosti Republike u pogledu investicionog održavanja i jedinica lokalnih samouprava u pogledu finansiranja redovnog održavanja ratnih memorijala u zemlji, što sada nije slučaj, kao i način prevazilaženja problema kada jedinica lokalne samouprave nije u mogućnosti da obezbedi finansiranje redovnog održavanja ratnih memorijala u Republici Srbiji koji su od značaja za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije.

Članom 11. predviđa se donošenje podzakonskog akta koji će u izvršavanju ovog zakona propisati postupak realizacije programa mere zaštite, investicionog održavanja i uređenja ratnih memorijala u Republici Srbiji.

Odredbama čl. 12-13. definišu se obaveze jedinica lokalne samouprave koji se odnose na obavezu dostavljanja izveštaja o broju, vrsti i tehničkom stanju ratnih memorijala, kao i obaveza staranja o izvršenju rešenja o uklanjanju ratnih memorijala.

Odredbama čl. 14-15. uređuju se pitanja zaštite srpskih ratnih memorijala u inostranstvu i predviđa se donošenje podzakonskog akta koji će u izvršavanju ovog zakona propisati postupak realizacije programa mere zaštite, redovnog i investicionog održavanja i uređenja ratnih memorijala u inostranstvu.

Odredbama čl. 16-17. propisuje se nadležnost u oblasti zaštite ratnih memorijala pripadnika stranih oružanih snaga na teritoriji Republike Srbije. Novina je što se definiše nadležnost stranih država u zaštiti svojih ratnih memorijala na teritoriji Republike Srbije, osim ako se međunarodnim ugovorom drukčije uredi nadležnost.

U Glavi IV „Uređenje i uklanjanje ratnih memorijala” čl. 18-22. propisuju uslove i postupak uređenja odnosno izgradnje ili postavljanje novih ratnih memorijala kao i uklanjanje ratnih memorijala. Ovo je potpuna novina jer važeći propisi u oblasti negovanja tradicija i zaštite ratnih memorijala ne predviđaju postupak za izgradnju novih ratnih memorijala, niti nadležnost Ministarstva za donošenje rešenja o podizanju ratnih memorijala. To je ujedno i najveća novina u odnosu na postojeći pravni režim koja podrazumeva i vođenje upravnog postupka u republičkom organu. Odredbom člana 22. propisuje se kada nije dozvoljeno podizanje novog ratnog memorijala.

U Glavi V „Evidencije”, članom 23, propisuje se obaveza vođenja evidencije o ratnim memorijalima u zemlji i inostranstvu, određuju organi nadležni za vođenje evidencije i predviđa se donošenje podzakonskog akta koji će definisati sadržinu i izgled evidencija o ratnim memorijalima. Članom 24. propisuje se vođenje evidencije o poginulim licima koja do sada nije uspostavljena u našoj državi, odnosno do sada nije bilo zakonskog osnova za vođenje takve evidencije na jednom mestu. Navedena odredba predstavlja veliku novinu, koja podrazumeva obavezu svih organa koji su u posedu bilo kakvih evidencija da na zahtev nadležnog ministarstva iste dostave i čuvaju se trajno.

U Glavi VI „Kaznene odredbe”, članom 25, propisane su novčane kazne za nepoštovanje odredaba ovog zakona. Raspon kazni usaglašen je sa zakonskim odredbama kojima su uređeni prekršaji.

U Glavi VII „Prelazne i završne odredbe”, čl. 26–28, propisuje se prestanak važenja određenih zakona i stupanje na snagu ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona sredstva su obezbeđena u budžetu Republike Srbije za 2018. godinu u okviru razdela 30 – Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, funkcija 010- Bolest i invalidnost, u okviru Programa 0904 Boračko-invalidska zaštita, programska aktivnost 0002 – Očuvanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije, ekonomska klasifikacija 424 – Specijalizovane usluge u

iznosu od 50.000.000 dinara a za 2019. i 2020. godinu će biti u okviru limita koje odredi Ministarstvo finansija.

U Ministarstvu odbrane nije predviđena realizacija aktivnosti u 2018. godini predviđenih ovim zakonom, tako da za realizaciju istog nisu planirana finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije za 2018. godinu. Za 2019. i 2020. godinu potrebna finansijska sredstva će biti planirana na razdelu Ministarstva odbrane, u okviru limita koje odredi Ministarstvo finansija.

V. OBRAZLOŽENJE POTREBE ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razlozi za donošenje Zakona o ratnim memorijalima po hitnom postupku su potreba da se što brže uredi pitanja koja zakon reguliše, radi efikasnijeg delovanja državne uprave u postupku zaštite, redovnog i investicionog održavanja, finansiranja održavanja i uređenja ratnih memorijala, uspostavljanja i vođenja evidencije, uklanjanja i izgradnje ili postavljanja novih ratnih memorijala.

VI. ANALIZA EFEKATA

1. Određivanje problema koji zakon treba da reši

Oblast zaštite ratnih memorijala odnosno oblast zaštite ratnih memorijala na teritoriji Republike Srbije i srpskih ratnih memorijala u inostranstvu u pravnom sistemu Republike Srbije uređuje više propisa: Zakon o uređivanju i održavanju grobalja boraca („Službeni glasnik SRS”, br. 22/94, 51/71 i 11/76), Zakon o obeležavanju i održavanju grobalja i grobova pripadnika savezničkih armija i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije („Službeni list SFRJ”, broj 60/75) i Zakon o grobljima i grobovima boraca u inostranstvu („Službeni list SFRJ”, br. 29/73 i 29/76). Svi navedeni propisi doneti su u periodu postojanja Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odnosno kada je nadležnost u ovoj oblasti bila podeljena između nekadašnje savezne države (ratni memorijali, odnosno grobovi boraca u inostranstvu i grobovi pripadnika savezničkih i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije) i Republike Srbije (groblja boraca u zemlji).

Dosadašnja praksa je ukazala na potrebu da se donese novi zakon kojim bi se, pre svega, nedvosmisleno definisale nadležnosti, prevaziđena i zastarela rešenja zamenila novim, uskladila terminologija i ova oblast uredila u skladu sa ustanovljenim načelima modernog građanskog društva, uz poštovanje ljudskih prava. Propisi koji regulišu ovu oblast su doneti pre 40 godina. U tom vremenskom razdoblju nastupile su mnogobrojne promene, prestale su da postoje tri države, a nastala je današnja Srbija. Teritorija države je promenjena. Institucije koje su tada postojale više ne postoje, organizaciono-institucionalni uslovi su drugačiji. Veoma bitan element su ekonomski uslovi, kao i drugačiji način upravljanja sredstvima i planiranja sredstava.

Navedene neusklađenosti sa drugim pozitivnim propisima otežavaju rad organa koji se bave zaštitom, redovnim i investicionim održavanjem i uređenjem ratnih memorijala. Veoma je važno da se razgraniče nadležnosti u finansiranju redovnog održavanja i investicionog održavanja između nadležnog ministarstva i jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi ratni memorijal.

Nerešeni odnosi dovode do konfuzije i onemogućavaju efikasnu i kvalitetnu kontrolu utroška sredstava koje Republika Srbija obezbeđuje u budžetu za ove namene.

Novim zakonskim rešenjem preciziraju se dužnosti jedinica lokalnih samouprava vezanih za redovno održavanje ratnih memorijala na njihovoj teritoriji, odnosno jasno se definišu nadležnosti Republike Srbije u pogledu investicionog održavanja i jedinica lokalnih samouprava u pogledu finansiranja redovnog održavanja ratnih memorijala u zemlji, što sada nije slučaj, kao i način prevazilaženja problema kada jedinica lokalne

samouprave nije u mogućnosti da obezbedi finansiranje redovnog održavanja ratnih memorijala koji su od značaja za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije. Uređuju se pitanja održavanja i nadležnosti u oblasti zaštite srpskih ratnih memorijala u inostranstvu. Propisuje se nadležnost u zaštiti stranih ratnih memorijala na teritoriji Republike Srbije, pripadnika stranih oružanih snaga u Republici Srbiji. Novina je što se definiše nadležnost stranih država u zaštiti svojih ratnih memorijala na teritoriji Republike Srbije, osim ako se međunarodnim sporazumom drukčije uredi nadležnost.

U Republici Srbiji ne postoji propis kojim se reguliše nadležnost ministarstva za donošenje odluka o podizanju novih ratnih memorijala, kao i način i postupak izgradnje novih ratnih memorijala. Najveća novina u odnosu na postojeći pravni režim je nadležnost ministarstva zaduženog za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije za davanje saglasnosti za podizanje novog ratnog memorijala. Predlog za izgradnju ili postavljanje ratnog memorijala sadrži podatke o podnosiocu zahteva; opis konkretnog ratnog događaja koji je u skladu sa tekovinama oslobodilačkih ratova Srbije; opis ratnog memorijala; predlog teksta koji će biti ispisan na ratnom memorijalu; predlog mesta podizanja ratnog memorijala sa katastarskim podacima; idejni projekat; dozvole i saglasnosti koje izdaju nadležni organi u skladu sa propisima o planiranju i izgradnji, energetici i zaštiti kulturnih dobara, kao i predlog načina održavanja ratnog memorijala. Predlog za uklanjanje ratnog memorijala mora da sadrži relevantne dokaze da svojom sadržinom ne odgovara istorijskim ili stvarnim činjenicama; da vređa opšte i državne interese, nacionalna i verska osećanja ili javni moral; da je posvećen događaju koji nije u skladu sa tekovinama oslobodilačkih ratova Srbije, ili simbolizuje gubitak suvereniteta, teritorijalnog integriteta, celokupnosti i nezavisnosti ili slobode Republike Srbije; da je podignut licu koje je zastupalo fašističke, nacističke, šovinističke, separatističke ideje ili ideologije, ili koje je bilo saradnik agresora, okupatora, njihovih saveznika ili pomagača.

Takođe je veoma važno definisanje elemenata kada nije dozvoljeno podizanje novog ratnog memorijala.

Ovakav uređen sistem će doneti ujednačenu primenu, koja doprinosi unapređenju poštovanja ljudskih prava, nacionalnih i verskih osećanja, tradicije kao i poboljšanja turističke ponude Republike Srbije. Uređeni ratni memorijali, kao važan segment kulturne baštine Republike Srbije, postaće i deo kvalitetne i atraktivne turističke ponude. Redovno planiranje će uticati na smanjenje troškova, a redovne aktivnosti će se obavljati efikasno i kvalitetno.

U postojećem stanju, na kvalitet sprovođenja aktivnosti i nedovoljno racionalno trošenja sredstava utiče i to što nisu uspostavljene odgovarajuće evidencije, iako ih i postojeći propisi predviđaju. Donošenjem novog zakona jasno se definišu nadležnosti, ustanovljavaju se procedure i evidencije.

Propisuje se obaveza vođenja evidencije o ratnim memorijalima u zemlji i inostranstvu i određuju organi nadležni za vođenje evidencije, kao i centralna evidencija koju vodi ministarstvo nadležno za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije. Takođe, propisuje se evidencije o poginulim licima koja do sada nije uspostavljena u našoj državi, odnosno do sada nije bilo zakonskog osnova za vođenje takve evidencije na jednom mestu. Ova novina podrazumeva saradnju svih organa koji su u posedu bilo kakvih parcijalnih evidencija. Vođenje ovih evidencija će omogućiti da se dođe do podataka koji su neophodni radi naučnoistraživačkog rada kao i sagledavanja potreba, donošenje planova i mera.

Nadležno ministarstvo nema mehanizme kojima bi obavezala lokalne samouprave da izvršavaju svoje obaveze. Novim zakonom uvode se kaznene odredbe za nepoštovanje zakona.

2. Ciljevi koji se donošenjem zakona postižu

Ciljevi koji se postižu donošenjem Zakona o ratnim memorijalima su jasno definisanje nadležnosti, jačanje odgovornosti, racionalnosti i efikasnosti jedinica lokalne samouprave i ostalih institucija, kao i pojedinaca. Zakonom se stvaraju neophodni uslovi za zaštitu našeg kulturnog nasleđa vezanog za ratne periode.

Uređenjem i održavanjem ratnih memorijala negujemo tradicije za buduća pokolenja, jer pored jezika, pisma, istorije, običaja i verovanja, i nepokretna kulturna baština predstavlja jedan od identifikacionih kodova svake nacije.

3. Da li su razmatrane mogućnosti za rešavanje problema bez donošenja zakona?

Osnovni problem u primeni propisa kojima se reguliše ova oblast je to što su organizaciono-institucionalni uslovi danas potpuno drugačiji u odnosu na vreme kada su navedeni propisi donošeni i to što ne postoji jasno definisanje nadležnosti. Obezbeđivanje osnova za efikasno i kvalitetno obavljanje poslova vezanih za zaštitu, očuvanje i uređenje ratnih memorijala moguće je jedino uvođenjem novih zakonskih rešenja. U tom smislu, druge mogućnosti su ocenjene kao neadekvatne. Navedenu materiju je moguće regulisati samo zakonom.

4. Zašto je donošenje zakona najbolje za rešavanje problema?

Donošenjem Zakona o ratnim memorijalima sveobuhvatno će se regulisati materija koja se odnosi na održavanje i uređenje ratnih memorijala.. Obezbeđivanje sprovođenja odredaba ovog zakona postiže se i propisivanjem odgovarajućih kazni.

5. Na koga i kako će najverovatnije uticati rešenja u zakonu?

Rešenja iz zakona će uticati na sve državne organe koji se bave zaštitom, održavanjem, uređenjem i uklanjanjem ratnih memorijala, i to: ministarstvo nadležno za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije, jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi ratni memorijal, ministarstvo nadležno za spoljne poslove, odnosno teritorijalno nadležna diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Srbije za srpske ratne memorijale u inostranstvu. Države u kojima postoje, za sada, registrovani ratni memorijali su: Albanija, Alžir, Australija, Austrija, Belgija, Belorusija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Velika Britanija, Grčka, Danska, Egipat, Zimbabve, Izrael, Italija, Južnoafrička Republika, Kanada, Libija, Makedonija, Mađarska, Malta, Maroko, Nemačka, Holandija, Novi Zeland, Norveška, Poljska, Rumunija, Rusija, Slovačka, Slovenija, Tunis, Turska, Francuska, Hrvatska, Crna Gora, Češka Republika, Švajcarska, Švedska i Španija.

Rešenja predviđena ovim zakonom odnose se i na ustanove koje i sada obezbeđuju tehničku podršku na realizaciji sanacija, rekonstrukcija, restauracija i konzervacija, kao i propisivanju mera redovnog održavanja ratnih memorijala: Republički zavod za zaštitu spomenika kulture i mrežu regionalnih zavoda za zaštitu spomenika kulture, konkretno: Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Beograda, Zavod za zaštitu spomenika kulture u Kragujevcu, Zavod za zaštitu spomenika kulture Kraljevo, Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Novog Sada,, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture Smederevo, Zavod za zaštitu spomenika kulture Sremska Mitrovica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, Zavod za zaštitu spomenika kulture u Valjevu, Zavod za zaštitu spomenika kulture u Zrenjaninu, Zavod za zaštitu spomenika kulture u Nišu, Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture - Novi Sad , Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Pančeva i Kancelarija za očuvanje kulturne baštine na Kosovu i Metohiji.

Svi državni organi, privredni subjekti i fizička lica, odnosno celokupna javnost može inicirati obnovu, sanaciju, rekonstrukciju postojećih ratnih memorijala kao i

izgradnju, postavljanje ili uklanjanje ratnih memorijala, a mogu i aktivno učestvovati u realizaciji.

Očekuje se da će primenom zakonskih rešenja, u praksi, i jasno definisanom procedurom, ceo postupak, od ideje do realizacije, biti pojednostavljen i transparentan, te da će biti obezbeđena dostupnost svim pravnim i fizičkim licima.

6. Kakve troškove će primena zakona stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?

Primena zakona neće stvoriti dodatne troškove ni građanima ni privredi, s obzirom da se ovim propisom ne predviđaju nikakve nove finansijske obaveze koje nisu postojale po dosadašnjim propisima o zaštiti ratnih memorijala.

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u Budžetu Republike. Moguće je, na godišnjem nivou, u okviru raspoloživih sredstava koja se vode na razdelu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja omogućiti finansiranje poslova utvrđenih ovim zakonom.

Lokalna samouprava, kao subjekat regulacije snosi troškove redovnog održavanja ratnih memorijala, što je i do sada bila obaveza, dok ministarstvo nadležno za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije snosi troškove investicionog održavanja ratnih memorijala u zemlji i inostranstvu, ali i tekuće održavanje ratnih memorijala u inostranstvu, uključujući i troškove za plate čuvara srpskih vojničkih grobalja u mnogim zemljama sveta.

Svi navedeni troškovi predviđeni su i po postojećim propisima koji regulišu ovu oblast.

U okviru budžetskih sredstava, u toku 2015. godine opredeljeno je za sanacije i/ili rekonstrukcije 25.710.411 dinara za ukupno 27 ratnih memorijala u zemlji i inostranstvu, dok je 10.000.000 dinara opredeljeno za tekuće održavanje srpskih ratnih memorijala u inostranstvu. U okviru budžetskih sredstava, u toku 2016. godine za sanacije i/ili rekonstrukcije opredeljeno je 44.991.000 dinara za 25 ratnih memorijala, a za tekuće održavanje srpskih ratnih memorijala u inostranstvu 10.000.000 dinara. U okviru budžetskih sredstava u toku 2017. godine za sanacije i/ili rekonstrukcije opredeljeno je 26.151.730 dinara za 17 ratnih memorijala, a za tekuće održavanje srpskih ratnih memorijala u inostranstvu takođe 10.000.000 dinara.

7. Da li su pozitivne posledice donošenja zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Ovaj zakon nema za posledicu stvaranje novih troškova, s obzirom da ne predviđa nove finansijske obaveze, a njegovo sprovođenje u smislu obavljanja poslova povereno je organima koji postoje i do sada su obavljali iste poslove (opštinske odnosno gradske službe, ovo ministarstvo i mreža ustanova za zaštitu spomenika kulture). Pozitivan efekat se može meriti i nematerijalnim vrednostima kao što je briga države i dostojanstveno sećanje na poginule kroz zaštitu ratnih memorijala.

Stručne službe nadležnog ministarstva pristupile su krajem 2003. godine izradi sveobuhvatne evidencije srpskih ratnih memorijala koja se nalaze izvan teritorije Republike Srbije. Imajući u vidu izostanak takve evidencije u prethodnim decenijama ovaj zadatak pokazao se kao suštinski i polazni u cilju pribavljanja neophodnih podataka i činjenica, kao i radi stvaranja odgovarajućih uslova za kvalitetno, stručno, efikasno i celishodno sprovođenje mera zaštite na ovom segmentu kulturne baštine. Izuzetno veliku ulogu u tom procesu ima mreža zavoda za zaštitu spomenika kulture, raznorodne muzejske i arhivske institucije, naučni instituti, visokoškolske ustanove,

kao i nevladine organizacije opredeljene za stručnu brigu o kulturnoj baštini. Cilj je bio postići ono što je jedan od primarnih zadataka savremene demokratske države – očuvanje kulturološkog identiteta kroz stalnu i stručnu brigu o baštini. Bogatstvo kulturne baštine svedoči o etničkoj, kulturološkoj, jezičkoj, verskoj i drugim raznorodnostima ovih prostora čime oni samo dobijaju na svom značaju.

Čineći velike napore u cilju nadoknađivanja onoga što je propušteno i pružanja stručne i materijalne pomoći institucijama i organizacijama koje se bave očuvanjem kulturne baštine iz ratnih perioda nadležno ministarstvo je u prethodnom periodu ispunjavalo svoju zakonsku obavezu, ali i doprinelo podizanju svesti o važnosti pružanja adekvatne zaštite a posle višedecenijskog nemarnog odnosa prema baštini koji je doveo do toga da se ona na početku XXI veka u pojedinim svojim segmentima može smatrati veoma ugroženom.

S tim u vezi, od 2003. godine, evidentirano je 550 srpskih ratnih memorijala u četrdeset zemalja sveta. Ozbiljan problem postojao je i oko evidentiranja i rešavanja statusa ratnih memorijala u zemljama bivše Jugoslavije. Naime, po formiranju novih država postojeći ratni memorijali u bivšim jugoslovenskim republikama tretiraju se kao ratni memorijali u inostranstvu. Diplomatsko konzularna predstavništva Republike Srbije su izuzetno doprinela uspostavljanju ove evidencije, a saradnja između ministarstva nadležnog za poslove negovanja tradicija i mrežom DKP RS u inostranstvu je uspostavljena na zavidnom nivou.

Međutim, u Republici Srbiji precizna evidencija još uvek nije uspostavljena, već se na osnovu parcijalnih podataka prikupljenih u prethodnom periodu, pretpostavlja da na teritoriji Republike Srbije postoji između 4.000 i 6.000 ratnih memorijala. Uspostavljanje evidencija od strane lokalnih samouprava je stoga od ključnog značaja, za dobro uvremenjeno planiranje daljih koraka zaštite, kao i budžetskog planiranja.

Uticao koji ovaj propis proizvodi je svakako pozitivan. Pozitivni efekti ovog zakona prvenstveno su: sveobuhvatno regulisanje materije koja se odnosi na zaštitu, održavanje, uređenje i uklanjanje ratnih memorijala, kao i usaglašavanje sa drugim pozitivnim propisima, ali i uvođenje procedura i evidencija čiji je cilj poboljšanje kvaliteta sprovođenja aktivnosti i sprečavanje neracionalnog trošenja sredstava.

8. Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Zakon nema direktnog uticaja na stvaranje novih privrednih subjekata i tržišnu konkurenciju.

9. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o zakonu?

Radna grupa koju je formiralo Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, nadležno za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije i zaštitu spomenika i spomen-obeležja oslobodilačkih ratova Srbije, vojnih grobova i grobalja boraca, u zemlji i inostranstvu, radila je na izradi Nacrta zakona o ratnim memorijalima. U sastavu Radne grupe bili su predstavnici drugih ministarstava koji su prenosili stavove svojih ministarstava u vezi sa odredbama ovog zakona, kao i predstavnici instituta koje se bave istraživanjem istorije Srbije i Republički zavod za zaštitu spomenika kulture.

U skladu sa članom 16. Zakona o ministarstvima („Službeni glasnik RS”, br. 44/14, 14/15, 54/15, 96/15-dr.zakon i 62/17) i utvrđenim delokrugom rada, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja pripremlilo je Nacrta zakona o ratnim memorijalima.

Odbor za javne službe Vlade Republike Srbije doneo je dana 30. decembra 2014. godine Zaključak 05 broj: 011–16830/2014, kojim je odredio sprovođenje javne rasprave i usvojio Program javne rasprave o Nacrtu zakona o spomen

obeležjima, čiji je naziv izmenjen u Nacrt zakona o ratnim memorijalima. Javna rasprava o Nacrtu zakona sprovedena je u periodu od 31. decembra do 20. januara 2015. godine i ista je počela objavljivanjem teksta Nacrta zakona na sajtu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, i na Portalu e-uprave.

U javnu raspravu o Nacrtu zakona uključila su se udruženja koja se bave negovanjem tradicija oslobodilačkih ratova Srbija, udruženja iz oblasti boračko-invalidske zaštite kao i pojedinci. Učesnici u javnoj raspravi dostavili su primedbe na tekst Nacrta zakona, poštom i elektronskim putem.

Sem toga, obavljene su neposredne konsultacije o odredbama Nacrta zakona sa Ministarstvom pravde i Poverenikom za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti.

10. Koje će se mere tokom primene zakona preduzeti da bi se postiglo ono što se zakonom predviđa?

Merama tehničke zaštite nadležne ustanove, Zavodi za zaštitu spomenika kulture propisuju način redovnog, tekućeg održavanja, ali i sve ostale aktivnosti koje predstavljaju investiciono održavanje: sanaciju, rekonstrukciju, restauraciju i/ili konzervaciju za svaki ratni memorijal ponaosob. Ovako jasno definisanim zaduženjima, u zemlji će biti olakšano razgraničenje obaveza lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi ratni memorijal u pogledu tekućeg održavanja i obaveza nadležnog ministarstva u pogledu investicionog održavanja i samim tim i planiranje troškova. Za ratne memorijale u inostranstvu odvojene budžetske linije za redovno, tekuće održavanje i investiciono održavanje pojednostavljaju planiranje budžetskih sredstava nadležnog ministarstva.

Zakonom se predviđa donošenje podzakonskih akata radi bližeg uređivanja pitanja iz njegovog delokruga, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu zakona, i to:

propisa o načinu finansiranja investicionog održavanja i uređenja ratnih memorijala u Republici Srbiji; propisa o načinu finansiranja redovnog i investicionog održavanja i uređenja ratnih memorijala u inostranstvu; propisa o sadržini i izgledu evidencija o ratnim memorijalima u zemlji i inostranstvu. Organizovaće se obuke i informativni sastanci sa zaposlenima u organima i organizacijama koji su zaduženi za obavljanje pojedinih poslova utvrđenih ovim zakonom, materijal će biti dostupan i na internet stranici nadležnog ministarstva i Portalu E-uprave. Ojačaće se kapaciteti navedenih organizacija kroz organizovanje zajedničkih stručnih sastanaka, sarađivaće se sa stručnim institucijama i utvrdiće se način vođenja evidencija.

Obrazovaće se Savet za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije radi davanja mišljenja povodom predloga za uređenje i uklanjanje ratnih memorijala.

Savet će imenovati ministar nadležan za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije, na period od četiri godine, i to: jednog člana iz reda profesora istorije, na predlog Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Nišu, Prištini (sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici) i Novom Sadu; jednog člana iz reda istaknutih ličnosti iz oblasti nauke i umetnosti, na predlog Srpske akademije nauke i umetnosti; četiri člana iz reda organa državne uprave, od kojih dva člana na predlog ministarstva nadležnog za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije, jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za spoljne poslove i jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za poslove odbrane; jednog člana na predlog republičke ustanove nadležne za zaštitu spomenika kulture. Članovi Saveta, iz svojih redova, biraju predsednika Saveta.

Međuinstitucionalna saradnja po ovoj problematici nije nailazila na značajnije prepreke. Zakonom se samo potvrđuju postojeći vidovi saradnje i izbegava mogućnost neangažovanja i/ili zapostavljanja realizacije obaveza. Multisektorski pristup je veoma značajan radi sveobuhvatnog sagledavanja potreba, davanja mišljenja i inicijativa za unapređenje zaštite ratnih memorijala.

Sarađivaće se sa donatorskim programima da bi se obezbedilo praćenje rezultata rada kao i obezbeđivanje sredstava za održavanje i uređenje ratnih memorijala.

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja nadležno je za sprovođenje ovog zakona, za njegovu ujednačenu primenu na teritoriji Republike, kao i za nadzor i davanje mišljenja o njegovoj primeni.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: *Vlada*

Obrađivač: *Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja*

2. Naziv propisa

Predlog zakona o ratnim memorijalima/ The Draft Law on War Memorials

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa, *NEMA*

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma, *NEMA*

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma, *NEMA*

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma, *NEMA*

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije *NEMA*.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

Ne postoje relevantni propisi Evropske unije sa kojima je potrebno uskladiti odredbe Predloga zakona o ratnim memorijalima.

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima, *NEMA*

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima, *NEMA*

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima, *NEMA*

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost, *NEMA*

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije *NEMA*.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive). /

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?
/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije? *NIJE*

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti /

